

Rouvoet

prudentie. Als het over beleidsvragen gaat, weet iedere overheidsfunctionaris dat je niet alles kunt zeggen wat je vindt omdat je onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister valt. Ik heb de vrijheid om te zeggen dat ik de uitspraken van de heer Van Daalen onverstandig en incorrect vind. Ik vind niet dat hij in zijn positie had kunnen zeggen dat hij het niet eens is met de minister en dat de wetgever er naast zit. Er stond overigens nog meer in dat interview, maar dit debat is niet gewijd aan het interview. Ook op andere terreinen werden uitspraken gedaan waarvan wij nog maar moeten afwachten of ze ergens op slaan, want die gingen over nog lopend onderzoek, terwijl de heer Van Daalen de uitkomst ervan alvast meedeelde. Ik vind dat niet prudent, niet verstandig en niet passend bij zijn positie.

Met een schuin oog naar de heer Niederer merk ik op dat ik niet allerlei leeuwen en beren op de weg wil zien. Wel wil ik mijn ogen openhouden. Ik verbeeld mij niets, maar op de weg van de bestrijding van de georganiseerde misdaad heb ik al heel wat echte beren en leeuwen gezien. Het is daarom zaak om telkens na te gaan of hetgeen wij doen, goed is. Je kunt natuurlijk je ogen sluiten voor mogelijke risico's, maar ik vind het tot de verantwoordelijkheid van de wetgever behoren om een inschatting te maken. De wetgever moet er zeker van zijn dat bereikt kan worden wat met een wetsvoorstel wordt beoogd. Wij mogen over een paar maanden niet in de positie terecht komen dat wij moeten zeggen: hadden wij het maar nooit gedaan, want kijk eens in wat voor ellende wij terecht zijn gekomen. Dat heeft niks te maken met het signaleren van leeuwen en beren, maar alles met het openhouden van ogen. Anders dan de heer Niederer zeg ik dat effectiviteit van de opsporing heel belangrijk maar niet het eerste en het enige is.

De heer **Niederer** (VVD): Voorzitter. Vindt de heer Rouvoet dat de bijdrage van de VVD-fractie aan dit wetsvoorstel ervan getuigt dat wij onze ogen toedoen voor een vreselijke werkelijkheid?

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Ja, een beetje wel. U begon uw bijdrage van vandaag met de stelling "de VVD was, is en blijft voorstander van

dit wetsvoorstel". Met andere woorden, wat er ook gebeurt en welke berichten er nog komen, wij zijn voor dit wetsvoorstel. Dat is de keuze van uw fractie, maar ik vind het de verantwoordelijkheid van de wetgever, zeker bij een zo omstrede onderwerp als dit, om voortdurend te controleren of het wetsvoorstel de toets der kritiek kan doorstaan. Het getuigt volgens mij van niet veel verantwoordelijkheidsbesef om zich voor dit wetsvoorstel te verklaren, ongeacht wat verder wordt gezegd, naar buiten komt of de rechter beslist. Maar goed, dit is een verschil in taxatie.

Ik kom tot mijn slotopmerking. Net als de GroenLinks-fractie gaf ik in het debat van 11 april aan dat ook mijn fractie bereid is om medeverantwoordelijkheid voor deze wet te nemen. De ontwikkelingen daarna hebben die bereidheid echter weer fors aan het wankelen gebracht. De minister moet nog finaal antwoorden. Maar ja, ik vraag me af wat "finaal" in dit debat betekent. Ik zal met veel belangstelling naar de minister luisteren, maar hij zal er een zeer harde dobber aan hebben om ons te overtuigen en de pendel definitief in zijn richting te doen doorslaan. Aan de heer Van Oven zeg ik dat een eventuele verwerping van dit wetsvoorstel niet betekent dat wij kiezen voor doormodderen met de richtlijn. Het betekent dat er een duidelijk verbod zal moeten komen op het instrument van deals met criminelen, wat dan absoluut mijn voorkeur heeft.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Aanpassing van wetten in verband met de vervanging van de gulden door de euro (Aanpassingswet euro) (27472);**

- **het wetsvoorstel Aanpassing van rijkswetten in verband met de vervanging van de gulden door de euro (Rijkswet aanpassing rijkswetten euro) (27473, R1668).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Crone** (PvdA): Voorzitter. Ik

vind het fijn dat ik de mogelijkheid krijg om even over deze wet te spreken; er zijn namelijk niet veel wetten waarin je zo'n tienduizend getallen verandert. Wij zijn daar heel tevreden over. Wij gaan dus geen enkel getal veranderen; misschien een nieuwe "Zalmnorm".

Maar het gaat over de euro en daarmee is er meer aan de hand dan het veranderen van getallen in onze eigen wetgeving, waarvoor wij als Rijk zelf ook verantwoordelijk zijn. Dat is goed geregeld, maar er zijn ook andere overheden – gemeenten, waterschappen, andere lagere overheden – die de omzetting van de euro moeten bewerkstelligen. Ik denk dat het kabinet hierin een goed beleid voert en goed overleg voert met de gemeenten, die alle willen dat wij zodanig afronden dat de burger er geen nadeel van heeft. We gaan de euro-omwisseling dus niet gebruiken om extra geld binnen te halen. Die beleidslijn heeft het kabinet ook wel eens verlaten: bij de aanpassing van de boetes bleken die immers ineens met 10% omhoog te zijn gaan. Gelukkig is dat inmiddels gecorrigeerd, zoals blijkt uit de brief aan deze Kamer.

Toch blijven nog twee punten over. De minister is optimistisch en zegt dat het de burger niets kost. Het inflatie-effect van de omzetting naar de euro zou dus nul zijn. Gisteren schreef de Financial Times echter dat wordt verwacht dat de euro-omzetting een extra inflatie van 1% oplevert. Wij weten allemaal hoe behoedzaam wij moeten zijn, zeker in Nederland met de inflatie en de gevolgen voor een loon-prijzen-spiraal. Daarom vraag ik de minister om hiermee zeer zorgvuldig te zijn. Ten tweede zegt de minister dat wij ons geen zorgen hoeven te maken over de financiële gevolgen, want die zijn neutraal. Ze kosten de burger niet veel, maar ook de overheden niet. De minister monitort alles. Graag wil ik hem vragen om de Kamer hierover regelmatig te informeren, ook over de budgettaire gevolgen.

Ik richt mij nu op het punt waar ik de wet wil wijzigen. In het licht van het voorgaande stel ik dat gemeenten en lagere overheden een groot belang kunnen hebben om het budget wat te verruimen door de euro-omzetting naar boven af te ronden. Dat willen wij niet. Wij willen ook niet dat de inflatie wordt bevorderd, zodat de burgers een

Crone

hogere rekening krijgen. Beide punten heb ik neergelegd in een amendement. Ik zal dat amendement natuurlijk niet voorlezen, maar wellicht is het goed om de hoofdpunten toe te lichten.

Het kabinet stelt, daarin gesteund door de Kamer, dat de euro één op één moet worden omgerekend, dat wil zeggen met de factor 2,20371 en dat er bij voorkeur naar beneden moet worden afgerond. Dat is de hoofdregel. Als gemeenten kiezen voor een andere afronding of de prijzen van bijvoorbeeld de parkeertarieven beleidsmatig willen verhogen, kunnen wij dat vanwege de gemeentelijke autonomie niet verbieden. Wij kunnen echter wel van de gemeenten verlangen dat hun beleid transparant en gemotiveerd is. Ik heb dat neergelegd in het lid 3 dat ik wil toevoegen aan het wetsvoorstel. Een gemeente moet dan laten zien dat zij daadwerkelijk hogere kosten maakt. Verder kunnen burgers op basis van dit lid vragen om inzicht in het motief, want ook dat is lokale democratie.

Dit is niet alleen voor de burgers in hun directe relatie met hun gemeente en andere overheden van belang. Het is ook een belangrijk voorbeeld voor de bedrijven. Het is namelijk nog lang niet zo dat zij burgers laten zien dat zij de euro volstrekt één op één omrekenen en dat een eventuele kostenverhoging het gevolg is van andere kostenstijgingen. Ik hoop dan ook dat van dit amendement een politieke en beleidsmatige werking uitgaat naar het bedrijfsleven.

Ik hoop dat dit amendement op de steun van de minister en de meerderheid van de Kamer mag rekenen. Collega Giskes, die helaas ziek is, staat of, in dit geval, ligt echter al volledig achter dit amendement.

De heer **Van Beek** (VVD): Er staat geen woord in dit amendement waar ik het niet mee eens ben. Het is echter wel de vraag of hetgeen de heer Crone wil bereiken, in deze wet moet worden geregeld en of de gemeenten en anderen door dit amendement tot een gedragsverandering kunnen worden gebracht. Heeft hij eigenlijk overwogen om een motie met dezelfde strekking in te dienen?

De heer **Crone** (PvdA): Ik heb al gezegd dat dit amendement aansluit op het beleid dat zowel door de

Kamer als het kabinet wordt voorgestaan. Met de lagere overheden is hierover uitgebreid gesproken. Iedereen zou dus van dit beleid op de hoogte kunnen zijn, maar is dat ook werkelijk het geval? Heeft iedereen wel al die stukken gelezen? Zijn de burgers voldoende op de hoogte? Al met al denk ik dat het goed is om, in het huis van de democratie, dit beleid vast te leggen in deze omzettingwet. Juristen hebben mij verzekerd dat dit mogelijk is. Over de directe werking kun je natuurlijk altijd twisten, maar ik denk dat burgers hieraan enig recht op transparantie kunnen ontnemen.

De heer **Van Beek** (VVD): Ik ben het geheel eens met de intentie achter dit amendement. Ik wil echter eerst van de minister horen of deze wet uit juridisch oogpunt de juiste plaats is om dit te regelen, voordat mijn fractie kan besluiten hoe zij zal stemmen.

□

Minister **Zalm**: Mevrouw de voorzitter. Voor dit soort debatjes laat ik mij graag bij de lunch weghalen, want het gaat met de euro heel goed.

Er is geen enkel verschil van mening over de intentie van het amendement, want het beoogt gemeenten en lagere overheden te prikkelen, hun prijzen op een goede manier om te zetten naar de euro en dat niet ten nadele van de burger te doen. De vraag die echter moet worden beantwoord, is of met dit amendement de goede route wordt gekozen en of wetgeving hiervoor wel het geëigende instrument is.

De regering heeft tegenover haar medeoverheden – medeoverheden is, geloof ik, politiek correcter dan lagere overheden – steeds uitgedragen dat er gekozen moet worden voor een technische omzetting en in het geval van afrondingen dat die niet ten nadele gaan van de burger. Wij hebben de gemeenten daar de nodige handreikingen voor aangeboden. Verder hebben wij brieven geschreven aan de colleges van B&W, hebben het Nationaal forum en de Eurogroep conclusies met deze strekking uitgedragen en hebben wij overleg gevoerd met de VNG. In alle gesprekken is gebleken dat de gemeenten bereid zijn om hieraan mee te werken. Uit de negende

voortgangsrapportage, die op 21 mei jl. naar de Kamer is gestuurd, blijkt dat de meeste gemeenten zich keurig aan deze regel houden. Maar dat neemt niet weg dat er reguliere tariefaanpassingen, die men ook zonder introductie van de euro zou doorvoeren, zullen voorkomen. Die mogelijkheid wordt in het amendement echter ook opengelaten, meen ik. Het amendement geeft eigenlijk nog eens een signaal aan de gemeenten. Wij kunnen zonder het amendement, want anders hadden wij het zelf wel bedacht. Maar nu de heer Crone dit bedenkt, moet ik toegeven dat het zeker geen kwaad kan en dat het misschien ook wel een goed signaal is aan de medeoverheden om de omzettingen neutraal uit te voeren en om, als men uit andere overwegingen een tariefverhoging wil, dit apart te laten zien. Zo kan er geen enkel misverstand ontstaan. Anders dreigt inderdaad het risico dat op 1 januari alle tariefverhogingen aan de euro worden geweten, ook al gaan er altijd veel tarieven omhoog op 1 januari. Het is goed om dit nog eens nadrukkelijk te stipuleren. Met dit amendement kan de regering dus goed leven.

Ik kom op de inflatie-effecten, waar de Financial Times over schreef. Het is niet voor het eerst dat de Financial Times zich in deze zin over de euro uitlaat. Dit is daar een aardige illustratie van. Onze eigen centrale bank heeft ook wel eens een paar becijferingen gemaakt. Die cijfers tonen evenwichtigheid: in het begin zou er door de kostenaanloop sprake kunnen zijn van een plusje van slechts enkele tienden, maar na de introductie valt dat weer weg en zou er sprake kunnen zijn van een incidentele min. Ik zie geen enkele aanleiding om de becijferingen van de Financial Times tot maatstaf te verheffen. Mijn prognose voor Nederland is dat er in januari eerder een dipje in de normale inflatieontwikkeling zal plaatsvinden, omdat niemand op 1 januari de prijzen zal durven verhogen. Dan zullen klanten immers veronderstellen dat zij bedrogen worden onder het mom van de introductie van de euro. Alles is dubbel geprijsd en de Consumentenbond volgt de ontwikkelingen, dus wij zullen in januari eerder een min in de inflatie zien dan een plus. Ik durf die wedstrijd met de Financial Times wel aan.

Zalm

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering met betrekking tot verklaringen van getuigen die in ruil voor een toezegging van het openbaar ministerie zijn afgelegd (toezeggingen aan getuigen in strafzaken) (26294)**, en van:
- de motie-Rouvoet c.s. over informatie aan de Kamer (26294, nr. 31).

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Minister **Korthals**: Voorzitter. Het verheugt mij dat wij nu staan voor de afronding van de behandeling van dit wetsvoorstel in deze Kamer. Die behandeling is veelomvattend en indringend geweest. Het zou mij niet verbazen als ik deze zin reeds vijf keer eerder heb uitgesproken. Niettemin hoop ik dat het vandaag werkelijk tot een einde kan komen.

In de mondelinge behandeling bestond er bij de meerderheid van de fracties die het woord gevoerd hebben overeenstemming over het oordeel dat het maken van afspraken met criminele getuigen wellicht niet het fraaiste instrument bij de bestrijding van de criminaliteit moet worden genoemd, maar in de huidige omstandigheden wel onmisbaar is. Ik zou het in een ideale wereld ook niet nodig willen hebben, maar de praktijk leert dat er, zij het gelukkig in beperkte mate, toch behoefte aan is. Daarom kies ik met de commissie-Van Traa toch voor een wettelijke voorziening. De bestaande situatie leert dat het niet meer gaat om een keuze tussen de toelaatbaarheid van afspraken of het afwijzen van afspraken, zoals verondersteld door de heer Rouvoet, maar om een keuze tussen afspraken op basis van een wettelijke regeling

of afspraken op basis van een aanwijzing van het college van procureurs-generaal. De voorgestelde wettelijke regeling biedt, nog los van het voordeel van de wettelijke basis, een aantal voordelen boven de basis van een richtlijn van het college van procureurs-generaal. In de eerste plaats noem ik de voorafgaande toetsing door de rechter-commissaris. In de tweede plaats is geregeld dat het ondervragingsrecht van de verdediging zomin mogelijk wordt beperkt. De verklaring van de criminele getuige moet door de rechter op de terechtzitting worden getoetst en als deze als bewijsmiddel wordt gebruikt, extra worden gemotiveerd. In de derde plaats is duidelijk vastgelegd wat het openbaar ministerie mag toezeggen.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): De minister zegt dat het niet gaat om een keuze tussen wel of geen deals, maar om een keuze tussen deals op basis van een richtlijn of op basis van de wet. Dat valt echter nog maar te bezien. De Kamer kan het wetsvoorstel alles overwegende afwijzen en een verbod op deals met criminelen uitvaardigen.

Minister **Korthals**: In dat geval ontstaat er een periode die vergelijkbaar is met de periode voor de parlementaire enquête door de commissie-Van Traa. In dat geval moet expliciet en in alle omstandigheden gesteld worden dat er op geen enkel punt deals mogen plaatsvinden, waarbij vastgesteld moet worden wat deals inhouden en wat ertoe behoort. Ik ben van mening dat dit een erg ingewikkelde benadering zal zijn. Ik heb overigens kennisgenomen van de bijdrage van de heer Rouvoet en zijn teleurstelling over de uitvoering van de Wet BOB. Ik denk dat het met name stelselmatig observeren betreft. Momenteel wordt heel goed nagegaan op welke wijze een en ander plaatsvindt en of daar lessen uit getrokken kunnen worden.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Het gaat niet om het stelselmatig observeren maar om de stelselmatige informant. Dat onderwerp is vandaag echter niet het onderwerp van discussie, want het debat daarover voeren wij op een ander moment. Bij de behandeling van de Wet BOB is echter wel gezegd dat de

wetgever geen inzet van criminele burgerinfiltranten wenst. Op dezelfde wijze kan de Kamer in meerderheid uitspreken dat zij geen deals met criminelen wenst.

Minister **Korthals**: Alles kan, maar in de praktijk blijken de zaken juist op dit punt niet zo gemakkelijk te zijn. Wij kunnen natuurlijk zeggen dat het niet mag, maar in de praktijk ontstaat er dan druk om het toch te doen, of is er sprake van definitieproblemen. Er is dan ook een juiste keuze gemaakt. De commissie-Van Traa heeft zeer uitvoerig onderzoek verricht en geconcludeerd dat de praktijk er behoefte aan heeft.

Het is geloof ik de zesde keer dat ik over dit onderwerp het woord voer. Ik ben alle amendementen al vijf of zes keer nagelopen. Naarmate het traject langer duurt, neemt de tegenstand tegen het voorstel toe. Mevrouw Halsema is omgegaan vanwege Mink K., die weinig met het onderwerp te maken heeft, maar daar kom ik nog op terug. De heer Rouvoet heeft zijn aarzelingen uitgesproken. Iedereen heeft het moeilijk op dit punt. Laat ik duidelijk zijn: de risico's zijn zeer wel aanwezig. Ook gelet op het feit dat de Kamer in het verleden unaniem achter de aanbeveling van de commissie-Van Traa stond, moet er daarom verantwoordelijkheid worden genomen.

Ik kom hiermee op de motie-Rouvoet op stuk nr. 31. Met de strekking van die motie kan ik geheel instemmen. Ik heb daaraan reeds uitvoering gegeven door aan het college van procureurs-generaal te verzoeken, mij jaarlijks over de kwantitatieve gegevens te berichten. Over de mogelijkheid tevens de gewenste kwalitatieve gegevens te verstrekken, zal nader overleg worden gevoerd. De uitvoering van de motie geeft de Kamer, maar ook mij, de gelegenheid ogen en oren open te houden.

Verschillende sprekers spraken over de merites van het interview van de heer Van Daalen in Opportuun, dat vervolgens voor een belangrijk deel is weergegeven in NRC Handelsblad, met een kop die naar mijn mening enigszins suggestief was ten aanzien van de lading. Ik stel voorop dat ik sommige uitspraken liever ook niet heb. Sterker nog, er waren enkele uitspraken bij die meer in de richting van de heer Van Oven gingen dan in